

L a t w e e f c h u A w i s e s .

Nr. 20. Zettortdeenâ 19tâ Mei 1838.

Swehtas dohmas un mahzibas
pahrschadahn pafauls lee-
tahm un buhschanahm.

No wahzu wallodas pahrtulkotas.

(Stattees Nr. 15.)

(Belgums.)

16. Rihkste.

Gattarts pee drauga aistappe, kas ar teem fawejeem pee galda sehdeja. Tur tas redseja, ka behrneem bija ehdeens pasneegts, un waijadseja no ta gohdigi un kluffi paehstees. Bet arri us paschu galdu pee tehwa weetas bija rihkste nolikta, teem par pamahzischanu, lai fargahs no pahrgalwibas un no nelabbumeem. Tad winsch fazzija us sawu draugu ta: juhs ta darat, ka muhsu mihlais debbesu tehws ar faweem behrneem darra. Winsch arri preeksch teem paklahj galdu (Dahw. dj. 23, 5.) un teem wiffadu labbunu dohd baudihst pee meefas un pee dwehseles. Bet tai Deewa rihkstei, tam mihtam frustam, arri naw jabuht tahtu, lai mehhs ne paleekam pahrgalwi, bet lai winna swehtâ bihschana un behrna paklausiba stajagam. Eeksch wezza testamenta derribas schkirka neween bija tas selta trauzinsch, eeksch ka ta debbes maife bija, bet arri Marona siflis tur bija lihds glabbahs, kas zittahrt bija saltjiss. (Ebreeru gr. 9, 4.) Tas mums nosihme to spehtu, kas muhsu Deewam peederr, ka tas gan gribb tohs fawejus barroht ar to apflehytu Mannu sawas faldas sehchlastibas (Zahna parahd. gr. 2, 17.) bet winsch tomehr pehz sawu labpatischanu arridsan to rihksti gribb walkahrt, abbas mums par labbu un par swehtibu. Ta irr ta weena un ta patti rohfa, kas to galdu klahj, un to rihksti turr; ta irr

ta weena un ta patti firbs, kas suhta eepree zeschanu, un arri frustu. Deews irr un paleek muhsu wifs mihlakais sehchligais tehws, kad winsch schaufta un pahrmahza, un kad winsch atspirdina un eepreeze. Gan pareift kahds gudrs wihrs irr fazzijis, ka ne warr sinnaht, woi maife wei rihkste behrneem jo derriga irr. Jo gan bes maijes tee ne warr padsihwoht, bet bes rihkstes tee arri ne warr labbi padsihwoht. Tapatt lai mehhs to ne leedsamees, ka tas mihlais frusts mums tikpatt waijadfigs irr, ka ta mihta maife, un tas mums wehl dauhf jo waijadfigs un derrigs irr, ka wiffas pafauls labbuns un gohds — tabs swehtigas dwehseles debbesis, ta frusta noslehpmu nu pilnigi faprattufchas, un schihs ruhktas saknes faldus auglus nu muhschiga duffa baudidamas, tam wiffu gudrakam un laipnigam Deewam ihpafchi par to swehtu frustu un tehwa rihksti pateizibu nessihs, jo bes ta wiini muhscham ne buhtu tahdu gohdibu un swehtibu panaklufchi. Lai mehhs to arri mahzamees, un no firbs fakkam: tas irr mann labbi, ka es efinu apbehdinahs tappis, ka es tarvus likkumus mahzohs. (Dahw. dj. 119, 71.) Lai mehhs to labprahst redsam, lai arri ne, Deewa prahts ne apgreesifees! Kas gribb par Deewa behrnu kluht, tam waijaga maifi un behdas kohpa turreht. Kas pee Deewa galda gribb paehstees, tas lai par brihnumu ne isturr, kad tur rihkste stahw klahtu peelikta, un ka daschureif ar affarahm jaehd ta debbesu tehwa maife. Scht pafauls tas jaw zittadi ne peeklahjohs buht. Bet kad laikam debbesis tikim pee galda nosehduschees, tad wiffas rihkstes buhs eeksch ugguna eemestas. — Mans Tehws! Es pamasam aprohnu tarwu prahtu, un ne drihktu mutti pazelt prett tarwu waldischanu. Es grib-

bu ifbeenas mahzitees, neween to maasi, bet arri to rihtsti skuhpstiht un mihleht. —

F. R.

S i h d e

bija wezzôs laifôs pahrlœeku dahrga leeta. Weens mahrzinsch sihdes maksaja lihds 550 fudraba rubbulus. Un pateesi lassa wezzôs grahmatâs, ka Reemeru keisars Aurelijans ne spehjis sawai keisarenei weenu paschu sihdes puschi nopirkt. Sihrats (gubr. gr. 40 n. 4 p.) un tas Apustuls Jahnis (parahd. gr. 18 nob. 12 p.) warr buht sihdi peeminnejuschi, bet wehl ilgus gabdu funtenus pehz tam neweens zilweks muhsu puffê ne sinnaaja, kur sihde zelto-tees. Sweschchi kohpmanni no tablas Indejeru un Sineseru semmes to atwedde, bet ne fazz'ja, kas ta effoht. Zits to isturreja par kahdu willu no kohkeem, zits par kahdu luhku, zits atkal par kahdas puffes deegu.

Ko nu juhs gan buhtu dohmajuschi, kad juns kahds rahditu padseltanus taurina pautinus un fazzitu: no tahm tahdi tahypi isnahf, kas sihdi taifa! Effur neeki, tâ atbildefeet. Bet ja tas keisars Justinijans, kas Greekerus un Reemerus kohpâ walbija, un eefsch Konstantinopel pilksata mitte, 552trâ gaddâ pehz muhsu Runga Jesus peedsimschanas, ne buhtu us schahdeem neekeem klaufijees, tad gan scho-reis juns ne buhtu sihdenes pirkamas. Tappehz tatschu buhs jaklaufahs, kâ taps isteikts.

Tannits laifôs dauds kristigi mahzitaji gahje pa wissu pasauli, wissus laudis mahzibt, un to ewangeliumu pee teem nest no muhsu swehta Pestitaja puffes. Tas keisars Justinijans bija lohti deewabihjigs kungs. Winsch pats schahdus mahzitajus swehtidams israidija, un kad kahdam bija laimejees atkal pahreet, tad tam tuhlist waijadseja pee keisara bildetees, un wissu isteikt kâ tam gahjis, un woi dauds dwehfeles winna wahrduß peenehmuschas.

Gaddijahs, ka divi mahzitaji pahrnahze. Teem bija laimejees, patt Usijas semmes gallâ eefsch

tahs leelas Sineseru walsts eetapt. Tur winni azzis atwehru turredami, un prahtu usman-nigu, bija noskattijuschees, kâ laudis gare kahda taurina paueem, tahrpeem un kuhneem darbojahs. Pahrnahfuschi winni sawam keisaram tâ stahstija:

Mu sinnoht, kâ sihdi warr dabbuht. Ta tohpat no ihpascha swescha taurina willaineem kuhneem notihhta, un tee taurini Sineseru sem-mê, apkahrt streijoht, un pautinus dehjoht us teem kohkeem, ko sauz Maulbeer-koh-fus. Un tee taurinu tahrpini, no tahdeem pautineem ischkehluschees, ehdoht no schi kohka lappahm. Pee winnu kohpschanas, notihschanas un sihdes wehrpschanas un au-schanas, zilweki leelu naudu nopelnoht.

Keisars Justinijans prassija: woi ne war-roht schee winnam tahda taurina pautinus flappeht? Sohlija leelu maksu — un schee wihri nogahje tohs pahrwest. Ne bija lehti winncem tas isdarrams, jaw pa zelku waija-dseja dauds breefnas redseht, bet wisswairaf pee Sinesereem nonahfuscheem, bija dikti jalai-kahs, lai tee ne mannitu, pehz ko schee nahlu-schi. Jo Sineseri kâ bijuschi, tâ arri wehl us scho brihdi irr gauschi ne nowehligi zilweki, un drihs winneem buhtu gallu darrijuschi, gribbe-dami weeni paschi tohs pelnus ar sihdi natur-reht. — Manneem wihreem Deews palihdseja schehligi, labbu teesu pautinu itt kluffam sawahft. Tee tohs paslehpe eefsch saweem isdohbeteem zetta speekeem, tur neweens ko ne dohmaja atrast. — Pahrnahze laimigi, un na sahze sawus putnimus isperrinahft eefsch lezze-keem. Tahrpini laimigi ischkehlahs — Maul-beer-lappas teem bija gahrdas, — auge, nomette reisehm ahdu, un pehz gallâ eefschwahs kuhnds. Nu bija tizzeschana rohka, un us ihfu brihdi Greekeri sahze sihdes taurinus pa pulkeem turreht un Maulbeer-kohfus pee-stahdiht.

Pee Greekereem ta skohla palikke 600 gad-dus. Tad weens Sizilijas kehnsch teem

usmahzees, aiswedde leelu pulku sishchu kohpeju un wehweru ar sew lihds un speede tohs sawâ semmê dsihwoht un sawu darbu strahdabt. Zur drihs isderwahs dauds zilwekeem, to jaunu fohlu eedabbuht. Ar laiku ta sishchu wehrpfehana un aufchana arri palikke Enlendereem un zittu tautu laudim sinnama, un taggad dauds pabrihkes irr, fur ar sibi dseewa, arridsan Kreewu semmê un weena ne tablu ais Rihges. Tomehr kad tas Maulbeer-kohks salnu dauds ne zeesch, tad to ne warr wiffur stabdiht. Pruhfchu semmê daschi kungi publejahs to eetaifdami, bet pehrnâ gaddâ ne warrejufchi wairak flappeht, kâ 50 mahzinius sihdes. Sinname tad sishchu pabrihkehni wajaga sawu wajadfibu uspirkt siltakâs semmês. Jo sihdes tahrpisch zittu kohku lappas ne buht ne ehd, kâ ween Maulbeer-kohka lappas.

Nu es papreefsch stahstischi no ta Maulbeer-kohka, kas tahdecim labbeem tahrpinem barribu dohd.

Maulbeer-kohki irr daschadi, melni, balti un farkani teizami. Perseru semmê, un zittâs siltâs Alstias semmês irr winnu tehwischka, un tur pa mescheem aug paschi no sewis. Kohks labbi kups un lappu pilns aug, un kâ jaw no Deewa zilwekeem pehz pelnu eerahdiht, itt labbi lappas nefs, kad reisu reiehm winnam schihs noplubz. Lappas gandrihs kâ kesberulappas, seedi gan pumpurami dseltani, gan beesi puschaini. No teem ohgas eenahk gan drihs tahdas, kahdas awenu jeb kasenu ohgas irr. To ohgu labbad tee Reemerî wezzôs laikôs schohs kohkus no Perseru semmes eefsch sawu semmi pahrstahdija, un gan labbi tur nehmahs. Bet no ta laika, kad lappas atradde gahrdas teem sihdes taurina tahrpeem, tahs ohgas dauds wairs ne rehina. Un tahm arri pateeffi tahds saldums irr, kas zilwekam reehj. Zur prettiim weenadi ween peeraddinaja kohkam, salnu peezeest, un taggad tas jaw til tahur irr stihrs palizzis, ka winnu Pruhfchu semmê eefsch dahrseem rauga stahdiht. Ne wajaga schim lohti treknas semmes — peeteek ar labbu smilfchu semmi, tiffai jakohpyj. Wahzsemnê

gan no fehklas winnu audsina, gan no atwafahm, un wehl daschadi darbojahs winnu wairiht. Pehz istahda kâ ahbeles, 4 jeb 5 affis tablu weenu no ohtra.

Kad nu kohka dahrs labs, tad melle sihdes taurina pautinus dabbuht, ur ustaisa ihpafchu istabu, fur tahrpinus barroht un audsinaht. Jo saprohtams, kad ne drihst winnus kohkeem uslaist. Weens aufstis leetus tohs nosprahdsitu, un us weenu semu tee pautini isihktur, jo tee ne buht salnu ne nefs. Ir sawâ siltâ tehwischka no Maulbeer-mescheem dauds sihdes ne salassa, un ta patti siltaka istabâs irr eedabbuta. Sineseri wisswairak ar leelu puhlinu un apstattischanu tohs tahrpinus audsina eefsch istabahm, un gauschi fargahs, ka tee ne tohp trihjinati jeb ne dabbu aufstunnu. Teem wajaga weenâ siltumâ stahweht, kâ jaukâ waffaras deenâ irr, lihds kamehr winni kuhndôs eeschuischees.

(Zurplikam wakal.)

Teefas fluddinafchana s.

Us pawehleschanu taho Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walfis ic. ic. ic., Zulkumes aprinka teefa scheid sinnamu barra: kad tee brahli Zahnis Mikkelis un Jehkab Koch, nodohmajufchi sawas no winnu nelaita tehwa kohpâ eemantotas brihwmahjas Muischneek pahrdohht, grihbedami sawu eemantofchanu weenadi isdalliht, un Waldischanu scho pahrdohschanu wehlejusti — tad jebkats un wiffi kam teescham buhtu kahdas prafschichanas pee tahm Zulkumes aprinkî buhdamahm mahjahm Muischneek buhs lihds irtu Zuhli schi gadda peeteikees, woi paschi nahdani, jeb weeteekus ar peederrigahm parahdischanas simehm fuhfidami, kad seewischkeem jeb behrneem kahdas prafschichanas pee Muischneeku mahjahm buhtu, buhs teem lihds nahkt leezineeki no wibrifschu puffes jeb arri to behrnu pehrminderl. To buhs wehrâ list — jo wehlaku nahzeji ne klus peenemti un klusu zeeschana teem klus uslikta. Zulkumes aprinku teefa tai 10fâ Mei 1838.

(L. S.)

Brinden, affeeters.
Scretehrs Paul.

Us pawehleschannu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldinecka wiffas Kreewu Walstis ic. ic. ic., tohp wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassifchanas, pee teem Ugahles fainneekem, prohti Lu-sifku Mahrtina, Kallitu Miffela, Dischmahrtniu Dibfcha, Kumpu Janna un Switteru Frijza buhtu, usaizinati, pee saudeschanas sawas teefas lihfs 18tu Zuhni f. g. pee Ugahles wagasta teefas peeteiftees.

Ugahles pagasta teefa 23schâ April 1838. I
(S. W.) ††† Mattihs Kunkaln, pagasta wezza.
(Nr. 16.) E. Freyberg, pagasta teefas ffrihweris.

Us pawehleschannu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldinecka wiffas Kreewu Walstis ic. ic. ic., tohp no Krohna Wirzawas pagasta teefas wiffi tee, kam taisnas prassifchanas buhtu pee teem schodeen no mahjahm islikteem fainneekem, prohti: Mat-tihs Wesmall no Rattineeku= un Sedbert Rahbner no Rohfschu=mahjahm, pahr kurru mantahm konkurse spreesfa, usaizinati, 2 mehneschu starpâ, prohti lihfs 22tru Zuhni f. g. ar sawahm prassifchanahm scheit peeteiftees jo wehla! neweens wairs ne tiks klausifhts. Krohna Wirzawâ, 22trâ April 1838. I

Ullmann, pagasta wezzakais.
(Nr. 130.) F. Henko, pagasta teefas ffrihweris.

Us pawehleschannu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldinecka wiffas Kreewu Walstis ic. ic. ic., tohp no Krohna Kuldigas pagasta teefas wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassifchanas pee teem islikteem Krohna Kalnamuischas fainneekem, prohti Meeschumahrtniu Indrika, Pruhsharraju Zahna, Pohlifchu Janna un Weefchu Undfcha buhtu, pahr kurru mantahm parradu labbad konkurse spreesfa, usaizinati, 2 mehneschu starpâ, prohti lihfs 20tu Zuhni f. g. ar sawahm prassifchanahm peeteiftees, jo wehla! neweens wairs ne taps klausifhts. Kuldigâ, 26tâ April 1838. I

(S. W.) ††† Krist Krause, pagasta wezzakais.
(Nr. 164.) E. Schwarz, pagasta teefas ffrihweris.

Wiffi tee, kam kahdas taisnas prassifchanas pee tahs atfahstas mantas ta nomirruscha Merzendorbes fainneeka Kulkmann Zahna buhtu, tohp usaizinati, ar taisnahm peerahdischanahm lihfs 3oto Mei f. g. pee Merzendorbes pagasta teefas peeteiftees jo pehz schi

termina neweens wairs ne tiks klausifhts. Merzen-dorbê (pee Baldones), 3otâ April 1838. 2

(S. W.) Jahn Wehrmann, pagasta wezzakais.
(Nr. 14.) F. U. Freimann, pagasta teefas ffrihweris.

No Pohpes pagasta teefas tohp wiffi tee, kam kah-das taisnas parradu prassifchanas pee teem fainnee-keem, Peter Kruhte, Ulrich Unschlen, Indrik Grih-we, Ulrich Trautmann un Ulrich Uhrmann, kurri sawas mahjas nesphezibas dehl atdewuschi, un pahr kurru mantahm konkurse spreesfa, usaizinati, lihfs 27to Zuhni f. g. pee schihs pagasta teefas peeteiftees, jo pehz schi termina neweens wairs ne taps klausifhts, to buhs wehrâ nemt. Pohpes pagasta teefa, 3otâ April 1838. 2

(S. W.) ††† Ferd. Schmiedeberg, pagasta wezzakais.
(Nr. 52.) E. v. Massalitinow=Schbn, pag. teefas ffrihw.

No Lihwes=Behrtes pagasta teefas tohp wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassifchanas pee ta Lih-wes=Behrtes fainneeka Eschu Miffel Pintera buhtu, pahr kurru mantu inventariuma=truhkuma, maga-sihnes un zittu parradu labbad konkurse spreesfa, usaizinati, diwu mehneschu starpâ, prohti lihfs 23fchu Zuhni f. g. pee Lihwes=Behrtes pagasta teefas peeteif-tees un teefas spreedumu sagaidiht. Lihwes=Behr-tes pagasta teefa, 23schâ April 1838. I

(S. W.) Anfs Meyer, pagasta wezzakais.
(Nr. 35.) P. E. Kencle, pagasta teefas ffrihweris.

Zittas fluddinaschanas.

Leelas Seffawas muischas flauzani lohpi irr no Jahneem 1838 us arrenti dabbutami. Kam patifku schohs lohpuß us arrenti nemt, lai 16tâ un 19tâ Mei f. g. pee Leelas Seffawas pagasta teefas peetei-zahs. Klahstas sinnas warr muischâ dabbutht. I

Strutteles muischâ tiks 13tâ Mei f. g. diwi kroggi un mohdereschana pee pagasta teefas prett labbahm parahdischanas fihmebm us arrenti idohhti. Strut-telê, 2otâ April 1838. I

Abfired muischâ, pee Randawas, warr katrâ laikâ labbus dfehtus kalkus, 2 sudr. rubl. lastê, dabbutht. I

W r i h w d r i k k e h t.

No juhrmallas gubernementu augstas waldischanas puffes: Hofraht von Braunschweig, graham. pahrluhfotais.
No. 237.